

Til § 10

Bestemmelsen hjemler mulighed for anvendelse af tvangsmidler over for den, der ikke opfylder udleveringspligten i § 9, stk. 1.

De tvangsmidler, som er fastsat i retsplejelovens § 178, stk. 1, kan finde anvendelse. I denne forbindelse vil tvangsmidlerne i retsplejelovens § 178, stk. 2, nr. 1 (bøde), nr. 4 (løbende bøde) og nr. 5 (forvaring) navnlig være relevante.

Følgende betingelser skal være opfyldt, inden undersøgelseskommissionen kan træffe beslutning om anvendelse af tvangsmidler:

(1) Undersøgelseskommissionen må have konstateret, at udleveringspligten i § 9, stk. 1, ikke er opfyldt.

(2) Kommissionen må have givet den pågældende et skriftligt pålæg om udlevering af materiale. Kommissionen må have sikkerhed for, at pålægget er kommet frem til den pågældende, f.eks. ved, at pålægget er sendt med anbefalet brev.

(3) Kommissionen må i pålægget have gjort den pågældende bekendt med, at der er udleveringspligt, og med, at kommissionen uden yderligere varsel vil kunne træffe beslutning om anvendelse af tvangsmidler efter retsplejelovens § 178, stk. 1, hvis udleveringspligten ikke overholdes inden for den frist, som kommissionen har fastsat i pålægget.

De processuelle regler, der er fastsat i retsplejelovens § 178, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse, dog med de modifikationer, der følger af forholdets natur. Dette indebærer navnlig følgende:

Undersøgelseskommissionens afgørelse skal være begrundet, men den skal ikke træffes ved kendelse, idet undersøgelseskommissionen ikke er en domstol. Afgørelsen kan omgøres.

Da undersøgelseskommissionen ikke er en domstol, forudsættes det, at den pågældende person kan anmode om omgørelse også senere end 14 dage efter, at afgørelse om anvendelse af bøde er meddelt den pågældende, jf. herved retsplejelovens § 178, stk. 2, 4. pkt.

I øvrigt kan den pågældende indbringe afgørelsen for Østre Landsret efter bestemmelsen i lovforslaget § 28, stk. 1.

Som tidligere nævnt forudsættes det, at bestemmelsen i § 10 ikke er til hinder for, at undersøgelseskommissionen ved en umiddelbar fogedforretning efter retsplejelovens kapitel 55 kommer i besiddelse af materiale, der i strid med udleveringspligten ikke er afleveret til kommissionen.

Til § 11

I bestemmelsen fastsættes det, at enhver har pligt til at afgive forklaring for undersøgelseskommissionen som vidne.

Vidnepligten gælder med de begrænsninger, der er fastsat i lovforslagets § 12.

Til § 12

Til stk. 1

Som nævnt i kapitel 2, afsnit 2.8., er de personer, som kunne risikere et disciplinært eller strafferetligt ansvar i anledning af de forhold, undersøgelsen ved undersøgelsesretten omfattede, i praksis blevet afhørt med en tilkendegivelse om, at de ikke havde pligt til at udtale sig, og at forklaring blev afgivet uden sædvanligt vidneansvar, jf. herom bemærkningerne til § 14.

I overensstemmelse hermed indebærer bestemmelsen i stk. 1, at pligten til at afgive forklaring som vidne ikke gælder for en nuværende eller forhenværende minister i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for strafansvar i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter. Dette gælder, selv om undersøgelseskommissionen ikke kan anmodes om at foretage retlige vurderinger af ministres forhold, jf. § 4, stk. 4, og bemærkningerne hertil.

Tilsvarende gælder pligten til at afgive vidneforklaring ikke i det omfang, en embedsmand kan risikere strafansvar eller disciplinæransvar i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter. Bestemmelsen gælder, selv om undersøgelseskommissionen ikke er blevet anmodet om at foretage retlige vurderinger, jf. § 4, stk. 4, eller selv om kommissionen finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at foretage sådanne vurderinger, jf. § 4, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse skal forstås således, at der ikke er pligt til at afgive forklaring for en tjenstemandsansat embedsmand, hvis den pågældende risikerer strafansvar eller formelt disciplinæransvar efter tjenstemandslovens § 24, dvs. en formel irettesættelse eller advarsel, en bøde, overførelse til andet arbejde, andet arbejdssted eller stilling, degradation og afskedigelse. For en embedsmand, der ikke er tjenstemandsansat, er der ligeledes ikke pligt til at afgive forklaring, hvis den pågældende risikerer strafansvar eller disciplinære sanktioner, der modsvarer de nævnte vedrørende tjenstemandsansat personale. En risiko for, at et forhold uden for det disciplinære område kan give anledning til en tjenstlig tilkendegivelse fra ledelsen, forudsættes ikke at medføre, at pligten til at afgive vidneforklaring bortfalder.